

Media: ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ
Page: 12
Published at: 17-12-2022
Author:
Surface: 438.55 cm²
Circulation: 4750
Subjects:

Ενα βιβλίο που διχάζει

► Του **ΤΑΣΟΥ ΠΑΠΠΑ**
t.pappas@efsyn.gr

ΚΥΜΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΩΝ έχει προκαλέσει το βιβλίο του Μίμη Ανδρουλάκη «Πριν σβήσουν τα φώτα» (Εκδόσεις Πατάκη). Αμφισβητήθηκαν πολλά απ' αυτά που αναφέρει ο συγγραφέας, κυρίως για την περίοδο της χούντας και την εξέγερση του Πολυτεχνείου, για τον δικό του ρόλο, αλλά και για τη στάση προσώπων που συμμετείχαν στα γεγονότα. Περισσότερη αξία για το τι συνέβη τότε έχουν προφανώς οι αφηγήσεις εκείνων που ήταν αυτόπτες μάρτυρες και ενεπλάκησαν και στον αγώνα κατά της δικτατορίας και στο Πολυτεχνείο. Περισσότερη αξία ασφαλώς για το πώς αντιμετώπισε το ΚΚΕ μετά την πτώση της χούντας την ιστορία του Πολυτεχνείου έχουν οι μαρτυρίες όσων ήταν μέλη του κόμματος, κατείχαν ηγετικές θέσεις και έζησαν από κοντά τις αντιπαραθέσεις στο εσωτερικό του ΚΚΕ. Και στις δύο περιπτώσεις ο συγγραφέας Μίμης Ανδρουλάκης ήταν αυτόπτης μάρτυρας.

Εννοείται ότι άποψη δικαιούνται να έχουν και αυτοί που δεν ήταν παρόντες, είτε γιατί δεν είχαν γεννηθεί είτε γιατί ήταν σε μικρή ηλικία, αλλά έχουν σχηματίσει γνώμη από τα διαβάσματά τους και από τις συζητήσεις τους με τους πρωταγωνιστές, υπό την προϋπόθεση ότι η ενημέρω-

σή τους δεν είναι μονόπλευρη, ότι δηλαδή έχουν κάνει τις αναγκαίες διασταυρώσεις. Οι αυτοβιογραφίες έχουν ορισμένα μειονεκτήματα. Ο συγγραφέας πρέπει να προσπαθήσει να χαλιναγωγήσει τον πειρασμό που απειλεί να τον παρασύρει σε γλυκερές εξιδανικεύσεις και σε εξομολογητικούς ναρκισσισμούς. Ποιοι είναι οι όροι που δεν πρέπει να παραβιάσει ώστε το πόνημά του να μπορεί να λειτουργήσει και ως ιστορικό ντοκουμέντο που αξίζει να το συμπεριλάβουν στις έρευνές τους οι ιστορικοί του μέλλοντος; Πρέπει να είναι ακριβής όταν περιγράφει τα περιστατικά. Αν κάνει το λάθος να αφηγηθεί την πραγματικότητα, παραδοκεί η διάψευση. Υπάρχουν η αλήθεια του γεγονότος και η γνώμη επί του γεγονότος. Αυτή η διάκριση πρέπει να είναι καθαρή. Οφείλει να είναι προσεκτικός στις κρίσεις του όταν αναφέρεται σε πρόσωπα που την εποχή εκείνη ήταν σε διαφορετικό ιδεολογικό και πολιτικό μήκος κύματος. Επιβάλλεται να μην εξαγνίζει τη δική του συμμετοχή και να μην εγκαλεί ανθρώπους που δεν μπορούν να του απαντήσουν γιατί δεν βρίσκονται στη ζωή.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ δεν μπορώ να αξιολογήσω το βιβλίο του Μίμη Ανδρουλάκη και ως προς την ακρίβεια των περιστατικών που παραθέτει και ως προς τη συμπεριφορά των προσώπων που βρίσκονταν τότε στην ίδια παράταξη, αλλά αργότερα οι δρόμοι τους

κώρσαν και μάλιστα όχι με ειρηνικό τρόπο. Αλλωστε και την εποχή που συγκατοικούσαν στο ΚΚΕ, υποστήριζαν διαφορετικά πράγματα για τον ρόλο του κόμματος, την πρόσφατη ιστορία του και τη στρατηγική του. Δεν ήμουν αυτόπτης μάρτυρας της εξέγερσης του Πολυτεχνείου, δεν βρέθηκα στην ΚΝΕ την εποχή της μεταπολίτευσης. Ο,τι ξέρω προέρχεται από τα βιβλία και τις συζητήσεις. Η αντίληψή μου για τα γεγονότα και τα πρόσωπα εκείνης της φάσης διαμορφώθηκε μέσω ιμάντων, για την εγκυρότητα των οποίων κρατάω επιφυλάξεις. Δεν απορρίπτω τις καταθέσεις των πρωταγωνιστών, δεν τις δέχομαι όμως και ως μοναδικές αλήθειες, επειδή μου έχει σφηνωθεί στο μυαλό η θέση ότι «δεν γνωρίζουμε ακόμη ποιο θα είναι το παρελθόν μας».

ΓΡΑΦΟΝΤΑΙ με την ιδιότητα του δρώντος υποκειμένου για μείζονος σημασίας ιστορικά γεγονότα σχετικά πρόσφατα που έχουν επηρεάσει την πολιτική ζωή της χώρας, έχουν διχάσει κόμματα, έχουν διαρρήξει σχέσεις και έχουν καταστρέψει φιλίες, διατρέχει τον κίνδυνο να διολισθήσεις στον εξωραϊσμό της δικής σου στάσης και στη σχετικοποίηση της προσφοράς άλλων, και ιδιαίτερα εκείνων με τους οποίους πολύ αργότερα και κάτω από άλλες συνθήκες συγκρούστηκες.

Μπορείς όμως να επισκεφθείς το παρελθόν -κομμάτι του οποίου είναι και το

δικό σου παρελθόν- χωρίς την πρόθεση να δικαιώσεις εκ των υστέρων τη δική σου διαδρομή και χωρίς τη διάθεση να μειώσεις συναγωνιστές σου; Μπορείς να αντισταθείς στην ιδέα να κινηθείς με λογικές αναδρομικής διαύγειας; Δεν είναι σίγουρα καθόλου εύκολη υπόθεση. Διάβασα όλο το βιβλίο. Είναι ευανάγνωστο. Έχει αδυναμίες αλλά και πολλά χαρίσματα.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΙ τη συζήτηση που γίνεται μου έχει δημιουργηθεί η υποψία ότι μερικοί απ' αυτούς που επιτέθηκαν στον συγγραφέα, κάποιοι με προσβλητικούς χαρακτηρισμούς, διάβασαν μόνο εκείνα τα κεφάλαια που θα τους επέτρεπαν να οργανώσουν την πολεμική τους. Η αίσθησή μου είναι ότι επιχειρείται για ακόμη μια φορά ένα ξεκαθάρισμα παλιών λογαριασμών που παραμένουν ανοικτοί. Η λαθολογία είναι ένα κουσούρι από το οποίο δυσκολεύεται να απαλλαγεί η Αριστερά σε όλες τις εκδοχές της. Οι πτηνόμενοι μιας εσωκομματικής μάχης χρεώνονται όλα τα στραβά, οι νικητές γράφουν την κομματική ιστορία κατά πως τους βολεύει. Αν αυτό το βιβλίο με το συγκεκριμένο περιεχόμενο προκάλεσε εντάσεις, μπορούμε να φανταστούμε τι θα γίνει του χρόνου τέτοιες μέρες με τον δεύτερο τόμο της αυτοβιογραφίας του Μίμη Ανδρουλάκη που θα έχει ως αντικείμενο τη μεταπολίτευση, τις διεργασίες στο ΚΚΕ, τη σχέση του με τον Χαρίλαο Φλωράκη, τη διάσπαση στο 13ο Συνέδριο, αλλά και την πολιτική διαδρομή του.